Opłatę pocztową uiszczono gotówką.

Жінка

LA FEMME
THE WOMAN
DIE FRAU

ДВОТИЖНЕВИК

ЛЬВІВ

1. ЛЮТНЯ 1938.

РІК IV. Ч. 3.

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЧОГО ТОВАРИСТВА „СОЮЗ УКРАЇНОК". АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 46. ТЕЛ. 239-75.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
ЖУРНАЛ „ЖІНКА" КОШТУЄ

В КРАЮ:

місячно	1 зол.
піврічно	5 зол.
річно	10 зол.
одно число	50 сот.
подвійне число	1 зол.

ЗА ГРАНИЦЕЮ:

річно	15 зол.
піврічно	8 зол.

Передплату просимо посилати залученими почтовими складанками на адресу: Адміністрація „Жінки", Львів, Сикстуська 46.

З М І С Т:

О. Ф. Ш.: ЖІНОЧЕ ГЕТТО.

Константина Малицька: ПОМЕРЛА ВЕЛИКА ГРОМАДЯНКА.

І. Г.: ПРИВІТАЙТЕ „УКРАЇНКУ"!

Івanна Брусна: НАШІ ЦЬОГОРІЧНІ ЛАВРЕАТКИ.

М. Р.: ЗІЗД УНДА.

ВОЛИНСЬКИЙ СОЮЗ УКРАЇНОК ПЕРЕЖИВАЄ ВАЖКІ ХВИЛИНИ.

Марія Дунаївська: ВСЕ В СВІЙ ЧАС. (Гумореска).

ПРИ ГРОМАДСЬКІЙ РОБОТІ.

ЖІНОЧЕ ГЕТТО

В середньовіччі мусіли жиди мешкати по містах в окремих дільницях, які названо геттом. З того часу це слово стало синонімом відокремлення з метою пониження та вживають його не тільки у відношенні до жидів. Особливо в останніх часах, коли ми є свідками відживання гетта (наприклад актуальна справа т. зв. „лавкового гетта" на високих школах), цей вислів увійшов — так сказати б — в моду.

Чи можна тож говорити про якесь „жіноче гетто"?

Думаємо, що є одна організаційна форма, яка підходить до певної міри під це поняття, а саме т.зв. „жіночі секції" при різних установах, партіях і т. ї.

Український жіночий рух від перших днів свого повоєнного відродження поставився до „жіночих секцій" негативно, вважаючи, що має рацію існування тільки окрема жіноча організація для своєрідних жіночих завдань, а в громадському житті, в загально-національних, професійних і політичних організаціях жінки повинні і мусять брати участь як рівнорядні і рівноправні члени та не повинні відокремлюватися в якісь секції. Український жіночий рух признає жіночі секції хіба тільки як перехідний етап і то лиш у низових організаційних клітинах, себто як підготову до створення жіночої організації там, де її ще немає. (Маємо ще напр. жіночі секції при читальнях Просвіти, але Т-во Просвіта не мало ніколи в плані цей стан петрифікувати і погоджується радо, коли ці жіночі секції перетворюються згодом в самостійні Кружки С. У.).

В останніх часах ми є свідками створення жіночої секції у найбільш парадоксальній формі, бо при політичній партії. Безпосередньо перед Народнім Зіздом УНДА зорганізовано при цій партії жіночу секцію а Народній Зізд виніс у цій справі ось яку резолюцію:

„Народній Зізд, приймаючи до відома створення жіночої секції у рямцях загальної організації УНДО, заключає українське активне жіноцтво, що спочуває програмі УНДО, творити жіночі секції при Повітових Народніх Комітетах для скріплення організації та успішного відбиття наступу на наші становища".

Які ж є окремі інтереси жінок, членів партії, щоби творити для них окрему секцію? Адже політична партія це група однодумців, людей звязаних спільним суспільним світоглядом, одною політичною програмою. Чому жінки мають бути у такій групі відокремлені? Чи головним мотивом такої концепції не є переконання, що жінки потрібні є тільки як оруддя?

Є тайною поліщинела, що перед Народнім Зіздом діялись ріжні містерії з „придбанням" голосів для проводу партії, який не був як слід зорієнтований у силах внутрішньої опозиції. Вибирано десь потайки делегатів Народньої Організації Українців міста Львова і створено тоді теж „на алярм" жіночу секцію, мовляв, тих кільканадцять жіночих голосів теж може придатися. Чи таке використовування жінок як орудля не є їх депрецяцією? (Мимоволі насувається одно вульгарне слово, якого вживають Німці у таких випадках: „Stimmvieh"...).

Слід пригадати, що був колись етап в історії УНДА, тому кільканадцять літ, в початках жіночої політичної діяльности, коли існувала там „жіноча секція". Цей етап був перекреслений завдяки заходам провідниць українського жіночого руху. Були пізніше часи, коли ця партія мала у своїх рядах жінок, які вибивались персонально, завдяки своїм особистим кваліфікаціям, коли жінки відгравали не підрядну, не тільки рівнорядну, але навіть передову ролю в нашому політичному житті. Тепер жінки, члени УНДА, вернулися до стану з-перед пятнадцяти літ: є знову одною безіменною групою, без обличчя і без індивідуальности, яку організують мужчини, для якої мужчини виголошують реферати, групою потрібною ініколи для збільшення голосів. От такою собі „причіпкою", яку можна використати, але яка не грає ніякої співрішалної ролі...

„Причіпка до УНДА"—так влучно схарактеризував цю жіночу секцію карикатурист „Комаря". (Причіпкою — як відомо — називається додаткове бічне сидження при мотоциклі, в ньому іде пасажир, що не може мати найменшого впливу на кермування машиною). Карикатурист нарисував саме мотоцикль, що іде на Народній Зізд, при кермі і на мотоциклі — двох провідників партії, а в причіпці — жіноцтво. І, що найбільш характеристичне (не знаємо, чи карикатурист зробив це свідомо, чи підсвідомо): провідники партії є відомі, кожний знає їх обличчя та прізвища, але жінки у причіпці є зовсім без обличчя, нікому незнані, нема між ними ніодної індивідуальности, яку можна б хоч карикатурою підкреслити.

Що у Львові найшлося кільканадцять жінок, які погодились на таку підрядну ролю „причіпки", які дозволили відокремити себе у жіночому гетті — нас це не дивує. Серед широких кол нашої „столичної" інтеліґенції, серед цієї великої диференціяції українського жіноцтва, завсіди можна найти трохи безкритичних одиниць, яким така роля підходить, а може навіть й імпонує. (А провідники партії і ріжного роду „лідери" теж мають власних жінок, яким адже незручно не послухати своїх чоловіків!) Одначе не віримо, щоби партії вдалося перевести в життя резолюцію Народнього Зізду в краю. (Дореч: ця резолюція найшлася на самому кінці, як остання з „додаткових" резолюцій — чи це не характеризує як слід, як „поважно" і уважливо ставиться до цих жіночих секцій сам провід партії?!). Наше інтеліґентське жіноцтво в повітових осередках, що гуртується у Філіях С. У., надто вже вироблене і надто карно придержується постанов своїх Загальних Зіздів, щоби дозволило комунебудь відокремити себе у жіноче гетто, зійти до ролі „причіпки". Якщо є між нашими жінками в краю такі, що хотять брати участь в партійно-політичному житті, то можуть вступати до партій персонально. Але жіночим секціям при політичних партіях ми мусимо рішуче протиставитись.

А що жіночі секції то крок взад, мусимо й ми цофнутися на дванадцять літ і пригадати резолюцію Загального Зізду С. У. з кінця квітня 1926 р., яка звучала:

„Загальний Зізд С. У., признаючи потребу якнайбільш активної участи жіноцтва в політичному житті, вважає творення окремих жіночих секцій при політичних партіях річю непотрібною зі становища жіночих інтересів, а навіть шкідливою для єдности українського жіночого руху".

Дещо соромно нагадувати речі, які — здавалось би — є вже анахронізмом, дещо сумно, що є ще жінки, які не то не йдуть вперед, але цофаються узад, дещо боляче, що є ще жінки, які погоджуються бути тільки „причіпкою"...

О. Ф. Ш.

Sygn. VI. l. Pr. 283/37. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego

Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący Wiceprezes S.O. Ł. Malicki, Sędziowie S.O.: Dr. J. Lecker i W. Frankel w sprawie konfiskaty Nr. 24 czasopisma p. t.: „Zinka" z daty Lwów, dnia 15 grudnia 1937 roku, do Sygn. VI. l. Pr. 283/37, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 grudnia 1937 roku, po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 18 grudnia 1937 r., przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t.: „Zinka" Nr. 24 z daty Lwów, 15 grudnia 1937 r., zawierającego w artykule pt. „Pedagogiczna dywowyża", w ustępie od słowa: „Uczyteli" — do słów: „utrakwistycznych szkolach" i w ustępie od słów: „Ostannij masowyj" — do końca artykułu, znamiona występku z art. 170 k. k., — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by o rzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie.

Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł.

Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu przez nieprawdziwe i tendencyjne przedstawianie położenia ukraińskiej młodzieży na odcinku szkolnym, szerzyć wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Ł. Malicki wr. — Protokolant: Mgr. Leszczyszyn wr. — Za zgodność: — podpis nieczytelny. kier. sekret.

—o—

Померла Велика Громадянка

„Ми оружжям ломили насильство, Ти протиставивш йому любов до рідного краю та тиху, невинну працю".

(Слова, вписані інвалідами УГА в альбом, вручений Марії Білецькій 7 квітня 1924 р.)

Важко приходиться мені сьогодні згадувати Ту, яка довгі роки була душею усіх наших жіночих змагань, а мені світила прикладом високо культурної людини, свідомої патріотки, безкорисної, жертвенної до самопосвяти робітниці на всіх ділянках громадського життя. А згадати треба, бо життя її тісно звязане з історією нашого народу за останніх 50 літ.

Покійну **Марію Білецьку** пізнала я вперше ще як учениця львівської семінарії десь в роках 1890—1891. Тоді Вона перебувала у Львові вже як вдова по першім чоловіці о. Василі Лісецькім і жила у свого свояка о. крилошанина Ом. Білинського в св. Юрі, куди й я часто заходила до родини.

З дому Білинська вродилася Покійна 1864 р. в Тернополі в хаті свого діда о. Михайла Білинського, пароха Тернополя, де батько Марії був секретарем староства. Школи кінчила в Тернополі, відтак виділівку у Венедиктинок вірменських у Львові. Поступи мала все відзначаючі. Опісля вступила до державної учительської львівської семінарії. Товаришками її в тих роках були: Евгенія Бохенська, Юлія Целевич (зам. Танчаковська), Юлія Карачевська (зам. Чижева), Іванна Левицька (зам. Дашинська). А були то часи, коли наші дівчата мусіли пробоєм здобувати право українській мові в школі і перша молитва виголошена по-українськи була незвичайною подією й заворушила учениці обох народностей. *)

Не кінчаючи семінарії, Марія Білинська на третьому році віддається за молодого богослова Лісецького і разом з ним кілька літ переживає на селі, спершу на угорській границі у Ветлині, відтак у Торгановичах коло Самбора. Любила згадувати ті часи, коли як молода ймость навязала сердешні зносини зі селом і селянами і почала серед них і для них працювати. Та недовго. Небаром умирають два малі її синки, а по них і чоловік, і молода вдова повертається до Львова.

Тут приватно доповняє іспит зрілости (тоді саме я її пізнала), відтак кваліфікаційний і починає учителювати. Перша її посада була в Яричеві коло Львова, друга в Луці під Золочевом, де перебувала кілька літ і здобула собі ревною працею в школі любов дітей, привязання родичів, признання й пошану у шкільної влади. Працювала над дітворою і поза школою, приготовляла хлопців до середніх шкіл і неодин з її учнів, вийшовши в люди, вдячним серцем згадував „свою паню" і відвідував її у Львові.

В тому часі я стратила її з очей — зачувала лиш, що Вона, здавши виділовий іспит, учителює в Кліпарові під Львовом, а в році 1899 стає дружиною проф. Василя Білецького.

Особисто зійшлася я з Нею знову на жіночому вічу в Станиславові 1902 р. Те вічє скликало товариство станиславівських жінок. Я була тоді учителькою в Галичі і разом з товаришкою Дорою Трусевичівною (теперішньою Безпалковою) мала виголосити реферат на вічу — я „про рух жіночий і наші завдання на майбутнє", вона про актуальну тоді справу українського університету. Як делегатки зі Львова приїхали: пок. Білецька і здається Костя, бо тільки завдяки її енергії могла я деякі домагання відносно піднесення рівня журналика перенести в централі. До Львова приїздила я часто і відтоді вже бувала постійним гостем в домі Білецьких.

Марія Білецька.

цовська та Ольга Барвінська. Покійна брала живу участь у дискусії над моїм рефератом, подавала цінні завваги, а ще більшу красномовність виявила на вечірньому комерсі, бо коли деякі з приявних панів хотіли з дещо гумористичного боку підійти до жіночих змагань, вміла їм дати змісця рішучу, поважну відповідь.

В 1903 р. обняла я з Галича редакцію „Дзвінка", а що пок. Білецька була в тому часі членом Головного Виділу Руського Т-ва Педагогічного, увійшла я з нею в ли-

Ще в році 1898 засновано у Львові при Р. Т. П. першу українську дівочу школу ім. Шевченка. Покійна Білецька належала до її основників і перших учительок. Зразу, як державна учителька в

Марія Білецька на Священому українських інвалідів (в городі камяниці інволідів при вул. Софії).

Клепарові, доходила до неї до Львова, відтак разом з мужем проф. Білецьким вела через сім літ управу цієї школи зовсім безкорисно, з повною посвятою і знанням. То часи найкращого розвитку школи. Крім правильної щоденної науки ведено при школі курси української мови й історії для дітей з польських шкіл і курс грамоти для слуг. Усюди вчить і всього нагладає Покійна; вона також дає ініціятиву до заснування інституту для дівчат цієї школи, який під іменем св. Ольги перетривав аж поза 1918 рік.

Коли я по трилітнім побуті на Буковині приїхала в 1906 році до Львова й почала вчителювати в дівочій школі ім. Шевченка, пок. Білецької вже там не було. Усунулася від педагогічної праці, а звертає тепер усю свою енергію на організацію українського жіноцтва. Існував уже тоді у Львові від 1893 р. „Клюб Русинок", якого первісною ціллю було „створити огнище інтелектуального життя, оживити умовий рух, скріпити народного духа й оживити товариське життя у Русинок". До осягнення тієї цілі мала служити бібліотека, сходини, відчити, вечерниці. Але попри клюбове життя товариство під головством пок. Білецької (1900 р.?) поставило собі завданням згуртувати львівське жіноцтво усіх верств, зацікавити його загальними всенародніми справами, повести організаційну роботу зі Львова на провінцію й дати почин новим жіночим установам, які в рамах клюбу не находили змісту.

Так за ініціятивою „Клюбу Русинок" повстає 1901 р. економічна спілка „Труд" — Інститут для дівчат ім. св. Ольги — Захоронка (1902 р.) — Товариство опіки над слугами (1904 р.) й Дешева кухня для студентської молоді. У всіх тих установах працює пок. Білецька чи як виділова, чи як звичайний член. А вже найбільше серця присвячує „Дешевій кухні", бо розумїла велике її значіння для нашої вбогої молоді, яку голод міг загнати у ворожий табор. Кухня містилася в нинішній домівці „Труду" і виділювала денно поверх 150 обідів. Покійна разом з дижуруючими панями заходила щодня до кухні, а в потребі й сама ставала **до роботи.**

Згодом поширені вимоги життя й нові завдання жіноцтва не містилися вже в тісних рямцях „Клюбу", тому 1904 р. змінено його статут і перетворено „Клюб Русинок" на „Жіночу Громаду". В її діяльність входило творення філій на провінції й видавання часописів і брошур. Увесь той час головує Т-ву пок. Білецька до року 1917, коли ще раз змінено статут і перетворено „Жіночу Громаду" на „Союз Українок", в якому Вона була головою в роках 1922—23

На часи від 1906—1913 припадає у нас боротьба за реформу виборчої ординації до сойму і парляменту. І жінки добиваються і собі активного й пасивного виборчого права. Покійна бере в цьому живу участь і, як голова „Жіночої Громади", входить у порозуміння з польськими жіночими товариствами і спільно висилають петиції й депутації до Сойму. В році 1912 на авдієнції у маршалка Голуховського промовляла я і полька Дулембянка. В 1913 р. відбулася масова демонстрація жінок перед Соймом, а в депутації промовляли пок. Білецька і Гозерова.

Незалежно від спільної акції з польками, ми українки вже від років видвигали право жінки до участи в політичному житті. Ще в році 1906 скликано заходом пок. Білецької імпозантне віче у Львові в Народньому Домі, де при виповненій ущерть салі виголошено два реферати: Наталія Кобринська подала історичний огляд становища жінки від найдавніших часів — я говорила про намічену реформу ви-

*) Гляди **„Календар для женщин"** на рік 1907. Накладом „Клюбу Русинок". Сторона 46 „Правдивий патріотизм".

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **ковдри - матераци - подушки**
готові і на замовлення
простирала — пошевки — білля — полотна — ручники
обруси — коци — капи — фіранки поручає
А. Петрушевський
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. (давніше Коральвіцька)
Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні сплати. Цінники даром.

борчої ординації до парляменту з поминенням при ній жінок.

В 1911 році скликує пок. Білецька другe віче, в якому дуже численно заступлені були міщанки й робітниці. Реферували: С. Олеськівна про політичне положення й права жінок у рідних краях — О. Охримовичівна про організацію нашого жіноцтва.

Але не тільки суто жіночі справи захоплюють Покійну. Усе, що ворушило тоді життям українського народу, находить в Її душі живий відгук. Коли в 1901 році 440 наших студентів опускає львівський університет і йде на чужину, Покійна прощає їх бадьорим словом в імені українського жіноцтва. Коли 1907 року 101 наших студентів теж за справу своєї вищої школи опинилося в тюрмі, в домі пок. Білецької і покійної вже тєж О. Лучаківської варилося для них денно по 100 обідів. А відтак, коли ті студенти стануть перед судом віденського трибуналу, Покійна в імені „Клюбу Русинок" розписує поклик до всього жіноцтва в краю, щоби складало датки на покриття коштів процесу. В часі кривавих виборів 1908 р. під егідою намісника Потоцького — улаштовує з жінками маніфестаційну панахиду за Марка Каганця. В часі процесу Січинського, по смерті Адама Коцка, Вона цілою душею, усіма нервами переживала ті події й спішила з розрадою й поміччю родині.

Рік: 1912, передвісник великої світової хуртовини, застав Її готовою до стрічі великих подій. Передбачуючи ролю, яку прийдеться нам відіграти в майбутній війні, скликує 14. грудня 1912 р. довірочну нараду українських жінок, на якій виголошено два реферати: я про політичне положення під сучасну хвилю, Олена Степанівна про участь і працю жінок у політичному житті й допущення нас до майбутньої Міжпартійної Української Національної Ради. А відтак утворений Виконавчий Комітет під головством пок. Білецької видає відозви, оголошує статті, розписує збірки „На потреби України". А коли війну вже проголошено і до Львова почали стягатися Січові Стрільці (серпень 1914), знов почала працювати для них кухня при вул. Оссолінських, а швальня і провізоричний шпиталик при вул. Мохнацького.

Війна. Покійна Білецька разом з мужем виїжджає заграницю. Перебуває в Градцу й у Відні. Але й там найшла собі роботу. Входить до Жіночого Комітету допомоги жертвам війни й стрілецтву, відвідує наших раненик жовнірів по шпиталях, вислеників у Гміді. Невеселі з того часу остали в неї спомини, які зафіксувала у своїх записках. Вражало Її невимовно, що в пору, коли пішлася доля нашого народу, коли тисячі найкращих наших хлопців гинули на фронті, калічили, ломили собі життєву карієру — другі вміли звити собі в запіллі тепле, інтратне гніздечко і своїх синів у ньому зберегти, бо „шкода — мовляв — щоби дитина (їхня дитина!) йшла на гарматне мясо".

Повернувшися до Львова 1916 р., береться пок. Білецька з незламною енергією знову до праці. А праці було тоді вщерть, бо ті воєнні часи були для всіх дуже тяжкі. В маю цього ж року скликує сходини для наради в справі створення організації, якої метою було б заопікуватися голодуючими українськими родинами. Не знаю, який був результат цих сходин, але вже в 1918 р. бачимо Покійну при роботі в Горожанськім Комітеті в Секції опіки над інвалідами, при якій згуртувала кружок пань і пластунок. Цей кружок під головством пок. Білецької розвинув живу діяльність, улаштовуючи для інвалідів читання, Свят - Вечір, Великоднє Свячене, наглядав кухню, а збірками причинявся чимало до матеріяльного скріплення Секції. В році 1922 по розвязанні Горожанського Комітету повстає самостійне Товариство опіки над інвалідами (УКТОНІ), в якому Покійна в роках 1925—26 є головою і тоді саме під Її енергійним а сердешним проводом виростає УКТОНІ в одну з найповажніших краєвих наших установ.

В тих часах повертається теж пок. Білецька до праці в У. П. Т. Є у Виділі Кружка ім. Ганни Барвінок і в Головній Управі У. П. Т., де як заступниця голови показала, як треба розуміти роботу в товаристві, що опирається на ідеї, яка вимагає передовсім праці тяглої, з посвятою усіх сил, без вакацій і без годинника.

Всестороння у всіх своїх заінтересуваннях, бере Покійна якийсь час живу участь і в політичному житті. Була одною з перших активних членок трудової партії, а відгак (восени 1923 р.), у звязку з автономічною резолюцією, переходить до т. зв. незалежної групи, бо шукала завжди доріг, на яких найкраще — по Її думці — можна би повести нашу політичну лінію. І мужчини признавали й цінили в Покійній ясну політичну думку й тверезий суд, але й боялися Її за гостру критику та правдомовність.

Від смерти чоловіка, а ще більш після смерти брата, як також з причини слабого здоровля, усунулася пок. Білецька від діяльної участи в громадській роботі, але й дальше інтересувалася живо усім, предплачувала часописи, читала багато, писала. Бо був у Покійної чималий хист письменницький, не було тільки витривалости, щоби написане як слід викінчити. Кидала лише думки, вражіння, які підсувала Їй хвиля чи подія.

Ще учителюючи на селі, писала статті до „Діла" під ініціялами М. Б. про учительське життя, пізніше в „Жіночім Вістнику", що виходив при „Ділі" 1922 р. У „Новій Хаті" помішено два Її нариси: „Лист від сина" і „Відібрала" та потачок „Споминів з минулого". На жаль, не докінчила їх, а шкода, бо вони були б цікавим причинком до історії нашого національного розвитку. В „Назустріч!" за минулий рік (ч. 10) появилася дуже тонка Її картина з життя Івана Франка.

Характер Покійної криштапево чистий, незламний як криця. Вміла сполучити поступовість новітньої жінки з суворим розумінням гідности жінки - людини. Етика була Її релігією; в тій ділянці не признавала компромісів. Передовсім вимагала, щоб чільні народні провідники були без закиду: тверезі на голову, чисті на руки, моральні у приватному житті. Коли хто вразив Її національні чи моральні почування, з таким зривала безапеляційно. Не признавала теж у політичному нашому житті рабських компромісів.

Ощадна й скромна в своїму житті, хотіла ощадність, тверезість і невибагливість у строях вщипити теж у наше громадянство, доказуючи, скільки гроша ми витрачуємо марно, а скільки в нас потреб на вспільні цілі.

Педантно точна в сповнюванні перебраних на себе обовязків, вимагала такої самої точности і від других — під тим оглядом бувала деколи й грубо - сувора. Особливо дратувало Її спізнюванняся людців на ріжні сходини чи засідання. „Ми завжди й до всього опізнюємося — говорила — і востанне при обділюванні народів, ми теж спізнилися по свою долю".

А при тій усій зверхній суворости була це жінка незвичайно щира, добра, гостинна, щедра на допомогу всім потребуючим. Скільки то бідних учнів ратувалося там у неї підчас студій і пізніше, навіть ген у далекому Харкові. Скільки безробітним найшла заняття, а бездомним хату.

А ті, що в Неї бували дома, знають, яке тепло там стрічали, які поважні гутірки там велися, скільки нових думок до нових діл там родилося, з яким бадьорим настроєм повертялися ми гості відтак з домику 44.

А сьогодні тої сильної, характерної, розумної, доброї, гарної пані Білецької не стало. Вже від кількох літ відчували ми, що Її поміж нами не було — нині вже Її нема. Молоде покоління щойно вчитися буде про Неї, але ми, що йшли з Нею і поруч Неї, що бачили вклад Її праці в народню скарбницю — ми заховаємо Її память у серцях, а імя Її й заслуги передамо історії наших змагань і боїв за краще.

КОНСТАНТИНА МАЛИЦЬКА.

Похорон Марії Білецької

Дня 31 грудня 1937 рознеслася по Львові жалібна відомість, що між живими не стало Марії Білецької. І хоч віддавна знали ми про Її важку недугу, хоч від довгих тижнів із тривожним серцем ми слідкували за занепадом Її сил — проте смерть так шанованої і заслуженої жінки потрясла глибоко львівським жіноцтвом. Кілька годин пізніше на мурах Львова появилися жалібні клепсидри від родини і товаристів, в яких Покійна довгі роки працювала, м. ін. клепсидра від Головного Виділу Союзу Українок, що сповіщувала про смерть бувшої Голови і Почесного Члена Товариства.

А дня 2 січня о год. 13.30 зібрався гурт знайомих і приятелів при домі жалоби при вул. Гіпсовій 44, щоб відпровадити тлінні останки цієї чільної Громадянки на вічний супочинок. У похоронному поході переважало жіноцтво — мужчин було обмало, хоч Покійна працювала не тільки в жіночих, але й у загально національних організаціях та належала безумовно до найманкантніших постатей нашого старшого громадянства. Згідно з волею Покійної, не було ні промов, ні квітів. Вона, що ціле життя була скромна й ощадна аж до аскези, не хотіла ніякої „паради" і по смерті...

Дня 17 січня у Волоській Церкві відбулося заходом Централі С. У. заупокійне богослужения і панахида і того самого дня ввечері сходини присвячені памяті Марії Білецької в клюбі „Труду".

Централя С. У. зложила замість квітів на могилу Марії Білецької 25 зол. до розпорядимости о. прал. Куницького для тих найбідніших, яких долею Покійна ціле життя турбувалася.

Привітайте „Українку"

— „Чи вже зломали число?" — „Покажіть відбитку, будь ласка". — „А заставки які, гарні?" — „А заголовна сторінка?" — „А розмір? А ширина шпальтів? А папір? А друк?..." — засипували ми питаннями редакцію нашого нового часопису. З великою нетерпеливістю ми вичікували хвилини, коли побачимо його.

Про нього ще так недавно ми тільки мріяли. То тут, то там несміливо заговорювали про конечність і потребу його появи. Та згодом оця уявна мрія стала набирати чимраз виразніших форм, стала кріпшати й переконливо домагатися здійснення. І недавно на Загальному Зїзді С. У. ми всі гуртом, збіркою волею, рішили, що довше справи відкладати не можна, що крайня пора дати загалові українського жіноцтва свою газету.

І саме напорозі нового року 1938 зявилась вона — синьоока, миловидна, розумна **„Українка"**, молодша сестричка „Жінки".

„Жінка" привітала її сердешно, радісно, як дорогу рідну сестру. Пройшовши шлях трилітнього життя, переконалася, що потрібна їй доконче помічна рука, яка сягнула б далеко й глибоко у наші маси та принесла радість, світло й поміч там, де вона не доходить.

Прийняла „Жінка" достойно свою помічницю - сестру. Забула про себе на деякий час, піклуючись та радіючи нею.

І сьогодні Дорогі, зо всіми Вами ділиться „Жінка" своєю радістю та щастям. І сповіщає Вас про появу нової робітниці - сестри, невсипущої, сильної, здорової **„Українки"**. Прийміть її сердешно та влегшіть сповнити шляхотне посланництво. Подбайте, щоб вона стала близькою і рідною всім тим, для яких „Жінка" не доступна.

Нова робітниця стає до праці з вірою, що сповнить своє завдання: всіх нас зєднить ув одну рідню та поведе до спільної мети. **І. Г.**

Українка-патріотка
подбає, щоб ощадности її родини були зложені тільки в рідній фінансовій установі. На повне довіря заслуговує одинокий український акційний банк
Земельний Банк Гіпотечний
у Львові, ул. Словацького 14. (філія: Станиславів, ул. Собіського 11)

Наші цьогорічні лавреатки

Комунікат Товариства Письменників і Журналістів подав до прилюдного відома листу нагороджених письменників. Серед лавреатів знаходимо дві жінки: Наталя Лівицька - Холодна дістала третю нагороду ТОПІЖ'у за збірку поезій п. н. „Сім літер". Повістеву нагороду ім. Василя Стефаника, уфундовану нашими заокеанськими земляками, дістала Галина Журба за роман п. н. „Революція йде".

Як відомо, попередніми роками дві перші нагороди ТОПІЖ'у дісталися теж жінкам - письменницям. Ми горді свідомістю, що українська жінка займає передове місце у творенні культурних цінностей нації. — Редакція.

Наталя Лівицька-Холодна: „Сім літер".

У своїм поетичнім дорібку має Н. Лівицька - Холодна дві книжечки віршів: Видану перед чотирма роками збірку еротиків п. н. „Вогонь і попіл" та із минулого року цикль на патріотичні мотиви „Сім літер", нагороджений тепер премією Товариства Письменників і Журналістів. Довідались ми про цю нагороду — і стало нам легше на душі, немов би довершився якийсь акт справедливости. Оце відзначення вже давно належалось передовій сучасній українській поетці. Н. Лівицька - Холодна не найшлася на листі лавреатів у році 35 просто тому, що рівночасно кандидували два інші сильні поети, Ю. Косач та покійний Б. І. Антонич. Зате тепер не стрінулась Н. Лівицька - Холодна з ніякою поважнішою конкуренцією, бо минулий літературний рік визначався великою посухою на поезію. Ці факти характеристичні постільки, що зайвий раз показують, як рішення всяких жюрі до певної міри випадкові. Поминаю тут природну помилковість людських осудів, але вже сама організація річних нагород веде із собою, що відзначення найліпших книжок якогось року це ще не мірило письменницької ієрархії.

Пригадаймо, що з-приводу „Вогню і попелу" писав один вдумчивий критик, зрештою сам першорядний поет: „Маємо, можна сміло сказати, першу наскрізь жіночу, щиру, без ніякого позування книжку поезій в нашій літературі. Досі мало яка жінка в нашій поезії мала таку сміливість і вміння віддати з таким мистецтвом оте „вічно жіноче" жінки... Поезія Холодної тісно звязана з її переживаннями. Вона не соромиться своїх почувань, не прикриває їх ніяким плащиком невинности, це жінка наскрізь жива, підчинена єдиному праву — праву крови, отому „отруйному плинові"... Збірка (...) набирає рельефности й глибини, поезія, безпосередня й проста, пливе невимушено й легко, із великою внутрішньою переконливістю... Годі говорити про якісь формальні права творчости. Це найчистіший ліричний потік поезії — оце найкраща характеристика тих віршів"... (С. Гординський: „Чотири реторти лірики").

Такою, як була у першій збірці, осталась Н. Лівицька - Холодна й сьогодні, дарма, що змінила тематичний круг своєї творчости. Цілком оправдане, що формально вірш в обох книжечках той сам. У справжнього поета розвиток форми йде рівнобіжно із розвитком світогляду. Світогляд Холодної, чи радше її постава супроти життя, не змінилися. Чи сім палких літер вогнів і попелів КОХАННЯ, не є також „Сімома літерами" у слові УКРАЇНА? І тут і там нема у Холодної нічого надуманого, поезія пливе із наболілого жіночого серця, мов гарячий струмок червоної крови. Із глибоким зворушенням глядимо на поетку, що про почування, які хвилюють усіх українців та всі українки, вміє співати, як у нас ще ніхто не співав, якось по-новому, скажім у двох словах; по-жіночому! Бо хто не заперечить, що інакша жіноча й чоловіча любов, той не сміє сумніватися, що співаючи хвалу батьківщини, справжня жінка озветься якимось новим, своєрідним звуком. Н. Лівицька - Холодна — у противенстві до мужеських письменницьких традицій — вяже мистецькі символи України не з абстрактною історіософією, але з живими образами землі. Чи в цьому конкретному патріотизмі нема чогось суттєво жіночого? На сумному вигнанні раз-у-раз ранять душу краєвиди далекої Полтавщини. Скільки ніжности у спогадах про рідні садки, річки, придорожні верби.

Побіч захоплення красою природи, найбільше місця присвячено в збірці особі Симона Петлюри. У поезії Н. Лівицької-Холодної виростає Головний Отаман до надлюдських величин. Він центральна особа українських визвольних змагань. Він провідник, вождь, визвольник. Його смерть від зрадницької большевицької кулі має глибінь таїнства віри й силу морального наказу. Дитирамбічний тон поезій Н. Лівицької - Холодної дещо вражає в першій хвилині й читач питає себе поневолі, як авторка сполучує безастережний культ Петлюри із своїм соборництвом.

Та сумніви не остоюються довго. В даним випадку для мистця-поетки важний не критичний погляд на певну історичну особу, але сила таланту та щирість переконань. Щирість Н. Лівицької - Холодної вища над усі сумніви; щоб у тому переконатися, вистане прочитати кілька полумяних рядків „Сімох літер". Уявляю собі, що вояка привязують до його військового полководця почування льояльности, товаришування в обличчі спільних прапорів і ідей, подив для мужеських чеснот провідника. Як же інший дух вје з „Сімох літер"! Чи Наталя Лівицька-Холодна не є авторкою сильних любовних поезій? Культ Петлюри має в неї всі признаки поклонництва, щось у роді релігійних екстаз деяких дуже побожних жінок.

Та пощо далі аналізувати? Кожне глибоке та беззастережне почування викликує нашу пошану. Супроти цього соловіного співу слова мудрування звучать як скрегіт. Чи може бути щось чистіше і моральніше, як спів жінки, що знайшла найбільшу правду, правду свого серця?

Християнська фірма
НАЙКРАЩІ НИТКИ до шиття ШОВК до шиття БАВОВНУ до церування
KIN „TRZY LILIE"
КУПУЙТЕ ТІЛЬКИ З МАРКОЮ
„ТРИ ЛІЛЕЇ"
Фабрика Warszawa, Żelazna 56

Інститут Сучасної Косметики
„ЧАР"
ЛЬВІВ, ОБЕРТИНСЬКА 6.
(бічна пл. Св. Зофії)
під фаховим проводом
Мгр. фарм. дипльомованої
косметички.

Галина Журба: „Революція йде", том І.

Знаменита, блискуча повість. Не маємо ще перед собою цілости, чекаємо другого тому, але те, що ми вже прочитали, захоплює. Г. Журба поставила собі велике завдання: у повістевому циклі змалювати „Історію одного села". Інтродукцією до цілости була повість „Зорі світ заповідають", що за неї дістала авторка літературну нагороду ТОПІЖ'у у 1934 р. Як відомо, циклічний повістевий уклад незвичайно любленій сучасними європейськими письменниками. Нагадуються великі імена Гальсворті, Ромен Ролянда, Жіль Ромена, Дюамеля, Манна. А як у нас? Чи є у нас письменники, що вміють розвязувати великі завдання, що поборюють труднощі композиції й психольогії? Треба відповісти: так! Пригадаймо собі дві передові сучасні українські прозаторки, Ірину Вільде та Наталену Королеву, що кожна з них дала по два томи повістевого циклю. І. Вільде працює над т. зв. „розвоєним романом", історією розвитку однієї людської істоти. Королева йде в цілком іншому напрямі: цікавить її містичний ритм, який проявляється продовж століть у представників того самого роду.

Заголовок циклю Г. Журби окреслює мистецькі завдання: „Історія одного села". Отож стрінемося із героєм збірним, будемо свідками частини великого суспільного процесу. Варто застановитися над композиційними методами. Повість не має поділу на розділи, оповідання пливе безперервним струмком. Деякі письменники любуються в творенні сильних, драматичних, замкнених у собі сцен. Г. Журба робить якраз навпаки. Поодинокі сцени у повісті від себе невідділені, між усіма ними панує, так би мовити, своєбідна флюктуація. Героїв бачимо раз у їхній домашній обстанові, то знов на самоті, щоб стрінутись з ними наново у сценах масових. Незвичайно добре задержаний ритм; дрібні картинки збігаються, кумулюються, потужніють, щоб врешті в кількох осередніх точках повісти набрати сили та стихійного розгону лявіни.

Галина Журба має непересічний обсерваційний змисл. Вміє „підглядати" людей, знаходить, що у них найбільш характеристичне. Кілька легких мазків — і ми бачимо перед собою живу людину. Письменниця показує багатоголовий селянський світ: дядьків, господарів і молодиць, дітей та відвічних ворогів селянського світу: поміщиків, урядництво, жидову.

Галина Журба малює духову диференціяцію, що її проходить аморфна людська маса під впливом перших революційних місяців. Повість зачинається описом першої маніфестації у тихому волинському містечку на звістку про абдикацію царя, кінчиться описом другого військового зїзду у Києві. Багато діється у тому не дуже довгому часі. Селяни відчувають, яка вони сила, дають що силу відчути поміщикам. Всякі економи та інший дворський народ, Мордасівські й Білоскурські, перебираються в рогативки та співають „Не дами земі". Жиди затягаються під червоні прапори. Приїжджає солдат з Петербурга та говорить про совдепи. Але одне дивне явище: Як тільки наспіла звістка, що у Києві повстала якась Центральна Рада, всі чужі одностайно виступили проти неї, від графів, урядовців, батюшків, до сільського коминяра, москаля - заволоки. Але й за Українським Урядом встає щораз більша сила. Тисячні маси воякства гукають на Військовому Зїзді за відділенням від Росії. Скромний делегат з фронту, Палій, відчуває, як захлинається ненавистю до всього чужого та болюче відчуває нерішучість Центральної Ради.

Повість Г. Журби — це блискучий мистецький подвиг, це одна з найкращих українських книжок за останні роки. А заразом, це твір з велетенськими національними та виховними вартостями. Велика шкода, що видавництво „Батьківщина" не подбало за кращу зовнішню оправу такого клейноду. Ціле видання книжки, зокрема коректа дуже недбалі.

ІВАННА БРУСНА.

Короткий час
посезонова випродажа з дуже поважною зниж-кою, висортовані річи за половину ціни. — — — При закупі новостей спеціяльний рабат. Випродажа починається 1-ІІ-1938.
Е. ДУМИН
Львів, Коперника 4.

Домашня помічниця направду вдячна буде своїй пані дому, яка порадить їй складати постійно щомісяця хоч 5 золотих на премійну вкладкову книжечку ощадности Кооперативного Банку
„Дністер", Львів, Руська ч. 20.
на яку по році зможе одержати крім звичайних відсотків, ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 золотих.

Зїзд УНДА

Зїзд УНДА, що після шістьох років відбувся в днях 4 і 5 січня ц. р. у Львові, викликав широкий відгомін у нашій і чужій пресі, як одна з найважніших подій українського політичного життя за останні роки. Але цікава річ, що голоси преси, як української, так і польської, дуже між собою ріжняться в інтерпретації політичного змісту цього зїзду та в оцінці його вислїдів. Ця розбіжність думок має свої причини у тому, що поперше зїзд був тайний, внаслїдок чого ніхто з посторонніх людей не знає докладно ходу його нарад. Подруге, два українські щоденники, які мали своїх представників на зїзді та подавали звідомлення з нарад („Діло" і „Новий Час"), давали діяметрально ріжні насвітлення тих самих фактів. Вкінці резолюції, ухвалені зїздом, мають здебільша академічний характер та стверджують загально приняті засади і неторкінно відомі речі (напр. перший розділ резолюцій про сучасне важке положення українського народу на всїх його землях; другий розділ про наступ московського большевицького імперіялїзму на Україну та місце українського народу по протибольшевицькому боці; четвертий розділ про повну невдачу нормалізаційної політики УНДА); тільки мала частина резолюцій (головно короткі два розділи: пятий і шостий) говорять нам дещо про теперішне політичне обличчя УНДА.

Тому не диво, що кожний може вкладати в ці резолюції такий зміст, який йому потрібний та вязати зі зїздом ріжні політичні комбінації.

Але не зважаючи на всі ці розбіжні, навіть суперечні собі погляди, все ж можна на основі того, що про останній зїзд УНДА дійшло до прилюдного відома, дійти до деяких висновків та стверднти цілу низку безсумнівних фактів. Постараємося підсумувати деякі з них, що особливо характеристичні для нашої дійсности та важні для дальшого розвитку української національної політики.

1. Найбільше кидається в очі те, що зїзд УНДА не заняв зовсім становища до найважнїшого політичного факту, який зайшов на терені партії продовж останнього півтретярічного періоду, а саме до факту, що у цьому часі провід зломив основні програмові засади партії. Для нікого хіба нема сумніву, що політика УНДА зробила обороти о 180° — нїчого тут не поможуть заяви, що буцїм „нормалізація є лише тактичним засобом". Деяких фактів, напр. деяких заяв, які складали посли УНДА на парляментарному терені, ніяк не можна погодити з програмою партії.

Отож зїзд все це дискретно промовчав — він ні не одобрив, ані не осудив засадничої зміни політики, яку самочинно перевів провід партії. Не находимо про це ні словечка в обширних зїздових резолюціях і мабуть ніхто з дискутантів не порушив цієї засадничої справи навіть найменшим натяком.

Таким чином зїзд мовчки залеґалізував coup d'état, що його на власну руку зробив тому два і пів року новий провід партії, але цю леґалізацію перевів зїзд тихцем, соромливо... Ніхто з учасників зїзду не мав мужности поставити справу руба і домагатися пристосування партійної дійсности до програми, або узгіднення програми з новою дійсністю... Де лежить причина цього браку мужности,чи в політичному примітивізмі, чи в проявах „залякановости, зацукановости і дефетизму", про які говорить „Діло" в одній із своїх передовиць присвячених підсумкам зїзду („Довкола Народнього Зїзду" ч. 7 з 12.І.) — цього не беремося вирішувати.

2. Промовчуючи соромливо основну справу зломання партійної програми та не заявляючися ні словом щодо самої засади т. зв. нормалізаційної політики, рівночасно зїзд УНДА з цілою щирістю ствердив, що ця політика виявилася в практиці крайно шкідлива. Цілий обширний четвертий розділ резолюцій присвячений цьому питанню і нема сумніву, що він означає поховрон „нормалізації".

У звязку з політичним досвідом останнього півтретялїтнього періоду, зїзд приказав проводові партії зробити відступ — „загострити тактику". Але на скільки ступнів партія зробить тепер оборот, чи на 180°, себто чи повернеться на позицїї з-перед „нормалізації", чи тільки на 90°, або і ще менше — того ніхто не знає.

3. Хоч зїзд УНДА осудив дуже різко вислїди останнього періоду партійної політики, він не витягнув ніяких консеквенцій супроти її авторів. Василь Мудрий залишився надалі головою партії, до нового Центрального Комітету увійшло 10 послів, себто людей, на яких у головній мірі паде відповідальність за „нормалізацію". Серед кожного суспільства, що має політичне вироблення і думає політичними категоріями, льоґічною консеквенцією провалу нормалізаційної лінії мусіла б бути зміна осіб.

Ще більше дивоглядний є факт, що голова партії, відповідальний за нормалізаційний період політики УНДА, сам не подався до димісії. Ввесь четвертий, пятий і шостий розділ резолюцій — це ж в потум недовіря для його політики, ці резолюції бють його, як політика, просто по лиці. Ще місяць перед Народнім Зїздом, бо дня 2 грудня 1937, в бюджетовій дискусії у варшавському сеймі посол Мудрий з цілою самопевністю твердив: „...не маємо наміру і не будемо сходити з тих наших становищ, на які увійшли ми в 1935 році" та „...ми далекі від того, щоб зривати нормалізаційну політику...", а дня 5 січня 1938 найвища інстанція партії, партійний зїзд, приказує „загострити тактику"; але не зважаючи на те — пос. Мудрий залишається на становищі голови УНДА і УПР! Хто досї шанував Василя Мудрого за його простолінійність, мусить тепер вповні зревідувати свою думку про нього.

4. Хоч зїзд УНДА проходив назовні в ідилїчній атмосфері та гармонії (спільна резолюційна комісія і комісія-матка, одноголосно ухвалені резолюції і ліста Центрального Комітету), проте він не вирівняв ні трохи внутрішніх партійних розбіжностей, не усунув з нутра партії ферменту. „Розгривка" між проводом партії і опозицією, що скупчується доокола „Діла" — тільки відрочена. Свідчать про це недвозначно статті, що появилися в „Дїлї" вже після Зїзду (чч. 6, 7 і 13 з січня 1938). Чому обі сторони не хотїли виклярувати ситуації на терені партійного зїзду, як це дїється завжди в анальоґічних ситуаціях, коли в партії є засадничі розходження — це теж один з парадоксів нашого життя. Мабуть обі сторони взаємно себе боялися, перецїнюючи сили противника.

Нема сумніву, що істотна політична резолюція зїзду: про необхідність загострення курсу — це заслуга опозиції. Але чому вона, ця опозиція, не скристалізувала своєї програми, чому не виставила окремої лїсти проводу? За що властиво йде боротьба? Як довго опозиція не має відбаги назвати речі по імені, як довго вона не перекреслить мужньо минулого періоду і не визнасть його відступством від програми УНДА та великою, трагічною помилкою, одним словом, як довго опозиція не оспорює самої ідеї, т. зв. „нормалізації", а обмежується тільки до критики її практичних вислїдів, так довго її становище мусить бути слабе. Т а к а опозиція не може мати атракційної сили для елементів з незалежницького психїкою, ні очевидно не зєднає „поміркованих", що ґравітують до проводу партії.

При такім ставленню справи ціла боротьба між обома ґрупами УНДА зводиться властиво не так до істоти справи, як до с т и л ю нормалізації. Хто знає Дмитра Левицького як людину і як політика, дїйде того нема ніяких сумнівів, що якщо б він був переводив „нормалізаційну" політику, то її стиль був би зовсїм інший, як стиль нормалізації Василя Мудрого... Приповідка „si duo faciunt idem, non est idem", була б напевно виявила тут свою правдивість на 100 відсотків. Проте — такі тонкості, як рїжниця стилю політичної тактики, це не є речі переконливі ні для широких мас, ні для людей з оформленим політичним світоглядом. Одні і другі хотять ясно скристалізованої програми, смїливих кличів, виразних напрямних.

5. Вкінці найважнїша конклюзія: Останній зїзд УНДА завів надїї тих, які вірили ще в можливість його регенерації. Хоч як небезпечно бавитися в пророка, заризикуємо твердженням, що скоріше чи пізніше здорові, патріотичні елементи, які ще є в партії, покинуть її та мусїтимуть творити собі нові організаційні форми.

Разом із тим, що не сповнилися надїї на санацію УНДА, відпала теж усяка можливість, щоб воно могло відограти якусь ролю при консолідаційних усилях українського громадянства. Правда, зїздові резолюції доручають проводові партії „змаґання до міжпартійного обєднання", але ми не маємо ніяких сумнів щодо того, що консолідаційні заходи проводу УНДА засуджені були би на невдачу. С ь о д н і ш н є УНДО не може бути консолідаційним осередком, бо яканебудь співпраця з ним означала би деґрадацію цілого нашого політичного життя до того рівня, на яке зїйшло УНДО.

Роля УНДА як загально-національної провідної партії, що скристалізувала, організувала і висловлювала змаґання народу, належить до минулого. **М. Р.**

Волинський С. У. переживає важкі хвилини

На іншому місці подаємо звідомлення з діяльности волинського Союзу Українок, зокрема його кремянецької Філії. Але заки ми встигли подати до відома Читачок приєданий нам допис, наспіла сумна вість про закриття Союзу Українок у Кремянці та про перешкоди, які зустрічає в своїй культурній праці рівенський Союз Українок. Галицькі жіночтво з найбільшим співчуттям і тривогою слїдкує за важкою долею сестриної організації на Волині.

Нижче друкуємо оригінальні тексти обох документів.

30. XII. 1937 р. Управа Філії Союзу Українок у Кремянці дістала з кремянецького староства такий лист:

„Na podstawie art. 16 prawa o stowniach z dnia 27. X. 32 zawieszam działalność filii Sojuzu Ukrainek w Krzemieńcu, zaś z dn. 10. stycznia 1938 r. rozwiązuje wsp. filię. Na podstawie art. 38 wł. cytow. prawa o stow-niach wyznaczam na likwidatora obecną prezeskę filii p. Marię Wołosiewiczową; likwidacja powinna być zakończona do dn. 1. II. 28. Uzasadnienie. Stwierdzono niezbicie w szeregu wypadkach, że wykraczająca poza ramy statutowe działalność filii Sojuzu Ukrainek w Krzemieńcu zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu. Powyższa okoliczność uzasadnia zastosowanie do wsp. filii najostrzejszego rygoru, przewidzianego w art. 16 prawa o stow. Decyzja niniejsza zest w myśl art. 16 prawa o stow. natychmiast wykonalną. Od powyższej decyzji przysługuje prawo odwołania do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego w Łucku za pośrednictwem tut. starostwa w ciągu dni 14 od dnia następnego po doręczeniu. Starosta Powiatowy — Skrzyński."

„Starostwo Powiatowe Równieńskie. L. B/21/1152. Równe, dnia 7 stycznia 1938 r. Do Zarządu Stowarzyszenia p. n. „Sojuz Ukrainok" w Równem. na ręce Prezeski p. P. Bahrynowskiej.

W załatwieniu podania z dnia 30. XII. 37. r. za L. 505 na podstawie art. 10 i 13 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych z dnia 27. X. 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 632) oraz § 1 i 2 rozporz. M. S. Wewn. z dnia 28. XII. 1933 r. Dz. U. R. U. Nr. 103 poz. 801) zakazuje urządzenia przedstawienia w dniu 14. stycznia b.r. o godz. 13-tej, w sali kina Nowy-Świat, oraz wieczornicy w dniu 15. I. b. r. o godz. 18-tej w Równem przy ul. Jagiellońskiej 4, ze względów bezpieczeństwa publicznego. Od decyzji niniejszej przysługuje Zarządowi prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojew. w Łucku za pośrednictwem tut. Starostwa w terminie dni 14 po doręczeniu. Za Starostę mgr. A. Majewski, referendarz."

Гарне личко, свіжа цера — це для жінки 99 процент успіху в житті! Пані! Не занедбуйте нагоди!

„КОСМЕО", Миколая 7

зробить Вас гарною й привабливою.

Дорога Наталко! Тиждень тому стала я співвласницею великої фабрики мануфактурних виробів. Я вийняла в банку 1000 зл. які складала впродовж 25 р. (зпочатку складали мої батьки, від самих моїх уродин) і викупила частку моєї попередниці. Знаючи, що й Ти маєш гроші, — пропоную, щоби й Ти приступила до спілки! Па Оля.

Пром - банк

Львів, вул. Гродзіцких 1. І.п. тел. 292-15. 200-15.

Пропагує і переводить цїлеву ощадність.

Говоріть, що хочете,

але в цукорні **„РУСАЛКА" вулиця Руська ч. 1,** таки найсмачніші тістечка, чоколядки, праліни і проче. 1% обороту на „Рідну Школу". Вступіть а переконаєтесь, що й другому скажете.

Все в свій час

Гумореска.

Приповідка „Все в свій час" була принципом життя емерита Крапки. Він часто наводив її, особливо тоді, коли треба було підкреслити якусь свою невідкличну постанову чи погляд на корисність праці. Бо емерит Крапка був фанатиком праці. Усе своє довге, трудяще життя він упорядкував собі так, як велів йому той його улюблений принцип. Життя його складалося з точно вимірених годин і хвилин. Увесь свій час, від учасного ранку до пізнього вечора, присвячував він муравлинній праці. Те, що залишалося з ночі, призначував на відпочинок. Як у будень, так і в неділю, як літом, так і зимою тріюмфально лунав уранці, півсьомої, його маленький віденський будильничок, що його Крапка ніколи не забував попередньої днини увечорі докладно накрутити. Ще не встигло завмерти останнє хропіння виснаженого будильничка, а вже Крапка схоплювався з постелі, відчиняв з розмахом вікно і весело мугикаючи, витріпував паличкою свою постіль і педантично стелив ліжко. Він ніколи не дозволяв цього робити жінкам. Бо жінки, говорив він уводно, ніколи не вміють як слід послати постіль. Потім ішов він у свій кабінет, де під вікном стояв розкішний акваріл і годував свої улюблені золоті рибки.

Щоб не стратити ні хвилинки дорогого часу, він за сніданком читав часопис, чи яку книжку. Книжку приносив він зі своєї кімнатки, обгорнену у старий часопис, і клав її обережно на безпечному місці, щоб не досягли її ні вода, ні підлева. Після снідання він вертався у свою кімнатку і до півдня завзято працював над своїм твором присвяченим рибам. При тій роботі він уявесь поринав у хмарах синюблакитного диму, бурмочучи під носом таке чи інше сумнівне слово, а то й цілий рядок свого писання, поки все не було виглядженне та ясне. Горе тоді прислузі, жінці чи дочці, коли вони по щонебудь наважилися зайти до нього в кімнату.

Бувало Крапчиха молить свого чоловіка: „Васило, вийди сьогодні хоч трохи раніше на прохід. Страх як хотіла б я разу упору пообідати та припочити після обіду".

„Добре, добре", відказував Крапка.

Та чи ж може бути яка праця милша над наукову? Сидить собі Крапка оточений з усіх боків маленькими купками карточок, педантично порозсікданих по бюрку, а перо в його руці так і біжить собі само по папері. А перед очима у нього рояться цілі низки латинських назв тих незличених родів риб, що весело плюскаються та граються у прозорій воді низинних та гірських рік Галичини.

„Васило, ти ще не йдеш на прохід?"

„Зараз, зараз".

Крапка частенько забував, що недавно обіцяв жінці скоріше вийти. Коло першої опівдні він ледве встигав вибратись із хати, так що аж коло другої Крапки засідали до обіду. На тихі доркання хазяйки Крапка завжди мав одну відповідь:

„То трудно. Все в свій час!"

Де вдягаються всі елегантні українські пані? — —

В РОБІТНІ
ОСИПИ ОСТАПОВИЧЕВОЇ
Львів, вул. Малецького 10. II. п.

ПЛАЩІ, КОСТЮМИ, СУКНЯ МОДНО, ПРАКТИЧНО, ЕЛЕГАНТНО-ДЕШЕВО!

АРТИСТИЧНІ ГАФТИ
Обтягання гузиків — Пліси
Мережки — Закладки — Ендлі
Заклад Інгеберга
Львів, пл. Марійська 5. (Галерія Марійська)

Одного дня увечорі Крапка з жінкою й дочкою сиділи за столом у кухні та вечеряли. У матері й дочки були слухавки на вухах, а перед Крапкою стояло на столі ручне дзеркало і спертий на нього часопис, що з ним Крапка ніколи не розставався. Спрага знання пекла його ціле життя і навіть на старі літа не давала йому спокою. Перед кожним із них трьох стояла глибока тарілка молока, засипаного ячмінною кашею. Крапчиха раз-у-раз позіхала. Крапківна, блідолиця підстаркувата дівчина, механічно підіймала ложку за ложкою до рота і тупо дивилася наперед себе на блискучу, мов скло лякованну підлогу, на сині та перлисті взори симетрично розкладені на стінах та сніжкобілі віконні завіски. Їй було невимовно скучно.

Одноманітний брязкіт посуду та плямкання ротів перервав урешті Крапка.

„Завтра на післванадцяту я замовився у дентиста", заявив він спокійно.

Мов грім із ясного неба впала ця заява на жінку та дочку. Вони неспокійно заворушилися.

„Але ж чоловіче, завтра твої іменини, впівдні прийдуть брат і сестра вітати тебе. Що вони подумають, коли довідаються, що ти пішов до дентиста, та ще й у свято, в день своїх імення!"

„Вийду раніше з дому. Вони заждуть на мене".

„Ну, а що ж буде з Чайчихою? Чи й вона має дожидати тебе? Вона ж казала, що прийде до тебе. А ти знаєш хіба, яка вона дражлива".

„І їй доведеться заждати".

Минула хвилина мовчанки. Крапка мимохіть глянув на дочку і мов гострим ножем вколов його в саме серце її докірливий погляд. З усіх дітей, сьогодні вже жонатих і повіддаваних по містах і містечках Галичини, він найбільше любив свою невдатницю, як бувало казав, свою хирляву та несміляву Теклю. Він рад би був їй неба прихилити. Та в ту ж таки мить як живий станув йому перед очима дентист. Крапка поворухнувся нетерпляче, начеб хотів стручити з себе настирливу муху і встаючи від столу сказав рішуче:

„Я страх не люблю, коли мені хто псує порядок. Нїщо не станеться, коли гості заждуть трошки. То трудно. Все в свій час".

В день св. Василя Крапчиха вдосвіта пробудилася з твердого сну. Крапчин будильничок ще не давав знати про себе. Ще сірі сутінки мяко обкутували гострі контури хатньої обстанови. Страх не хотілося вставати. Вона насилу скинула з себе тепле покривало, швиденько встала та розбудила дочку. Півсьомої, як звичайно, несамовито зверещав будильник і Крапка, як той жовнір на команду, став одягатися. З погідним, нічим нескаламученим усміхом прийняв він жінчині та доччині повіншування. Та навіщо ж Бог дав днину, як не нате, щоб працювати? Крапка хотів провести час як у кожний звичайний день у році. Він нагодував свої рибки й сам поснідав, а потім, загадавши жінці раніше як звичайно зготувати двоє яєць на мягко на друге снідання, взявся до щоденної роботи в затишку своєї кімнатки.

Тимчасом Крапчиха з дочкою, трохи зажурені несподіваною постановою Крапки, замели та випрятали хату, ще й причепурили її, чим могли. Потім хазяйка застелила скатеркою стіл у ідальні та заставила його чарками, пляшками з вишняком та житнівкою, покалала на ньому тацу з мясними закусками та миску з захолодженою рибою. Насеред столу пишався шоколядовий торт. У комнаті аж вилискувалося, скрізь було видно лад і симетрію. За роботою Крапчиха й забула налагодити впору друге снідання для чоловіка. За те й дісталося кілька гострих слів: „Через тебе я спізнюся до дентиста", наріжав сердито Крапка.

Коли стінний годинник вибив пів на дванадцяту, Крапка стояв уже перед дзеркалом у світлиці й суворим, критичним оком оглядав свій чорний зимовий плащ. Він увесь сяяв від чепурности та самозадоволення. Від чорного повстяного капелюха на голові до блискучих черевиків на ногах ніхто б не був догляньу на ньому ні однієї пилинки. Все виглядало новеньке, мов з голки. В роті у Крапки стирчала довга цигарка. Задоволено попихуючи з неї, він повагом дивився на свою бездоганну відбитку в дзеркалі. Та в той же мент, коли Крапка так преспокійно оглядав свою постать, сталося щось таке, чого він ніяк не сподівався.

У сінях весело залунав дзвінок. Начеб розбалене хлопя знечева вереснуло йому над вухом, та ще й зареготало з його переляку. Крапка так і скамянів. Він постояв ще хвилину, немов сам собі не вірив, потім закляв з пересердя та мерщій кинувся у свою кімнату.

Слідком за ним убігла до покою його дочка та з неабияким тріюмфом у голосі сповістила його, що вже прийшла тітка, а незабаром прийде ще й дядько.

Крапка стояв мов приголомшений цією вісткою. Крапківна так і лишила його й навшпиньки пішла у світлицю.

Крапці мигнула в голові щаслива думка. Він перепросить гостю і все таки піде до дентиста, щоб той дурно не чекав на нього. Та в ту хвилину знову пронизливо залящав дзвінок. Крапка махнув рукою — мовляв, усе пропало — і скинувши плащ, обережно розклав його на ліжку, щоби не помявся. Як манекен, з деревяною усмішкою застиглою на вустах, він пустився у світлицю вітати гостей.

„Здоров, Василю! Дай тобі Боже дожити пізнього віку та втішатися діточками й унуками!"

Брати поцілувалися в обидві щоки. Сестра з таємничою усмішкою розгорнула малий пакуночок і вийняла з нього дві блискучі шовкові краватки — чорні з білими цяточками.

„Візьми їх, Василю, та зноси здоров!"

Крапка стискав їм обом руки, дякував за дарунчок та прохав сідати.

У той мент дзвінок ще раз обізвався, та тільки так зовсім легенько задеренкотів, немов сам себе застидався. Його тремтячий голос так і пройняв Крапку. Ще й гостя не ввійшла в хату, а він уже бачив перед собою її тендітну руку простягнуту до дзвінка і бліде, нервове обличчя. Мов винуватий кинувся він мерщій до дверей вітати її.

За хвилину вернувся в товаристві струнної худорлявої жінки з запалими щоками та палкими, широко розплющеними очима. Була це Чайчиха, їхня давня знайома. З загідним усміхом вона подала Крапці до рук вазоник з цвіточуо азалією та міцно стиснула йому руку. Зніяковілій Крапка тільки кланявся і дякував ще раз і ще раз. Він і так уже був збентежений сердечністю попередніх гостей та більш за всіх занепокоїла його Чайчиха. Її блискучі очі так пронизно, так довірливо вдивилися в нього, начеб хотіли зазирнути глибоко в найтайнішій закуток його душі та виволокти звідтіля того нещасного дентиста.

Гості посідали до столу, а Крапчиха заметушилася, подаючи горівку й закуску. За напитками та стравою розвязалися всіми язики. Кожний хотів розказати свою біду та похвалитися останніми вістками з дальшого світу. Поплила дружня розмова.

Крапка примостився край стола, щоби своєю особою якнайменше лізти в вічі своїм гостям. Він був наче з хреста здіймятий. Тупим зором блудив по всіх присутніх і слухав- не слухав, мов би й не розумів, що довкола нього діється. Він жлав, коли вже ті гості заберуться і він зможе вкінці піти до свого дентиста.

„Ти, Василю, сьогодні якийсь наче невсвій", зауважила тепло сестра.

„Але ж ні, ні... чому б я мав бути невсвій? Я такий, як завжди".

Гості попивали та закусували. Крапчиха забавляла їх своєю недугою, як вона проявляється та як їй дошкулює. Крапківна бігала з кімнати у кімнату, виносила та виносила страви та посуд, аж коліна виналися в неї від утоми.

Посмутнілий Крапка, трохи прочунявся від сестринних слів, ніяково всміхався й силкувався брати участь у гутірці. Він пробував навіть їсти та пити, та все те робив вяло й неохоче, механічно. Мов жертва, що свідомо йде на неминучу смерть. Поволі хмелів він, устромив очі в тарілку та жалісно дивився на кусок риби, немов би вона заподіяла йому якусь важку кривду. За вівсь час гостини він ледве чи промовив двадцять слів. Він узагалі був не дуже говіркий, а тепер то вже мов води в рот набрав. Важко йому було й голос добути з себе. Так якби то були не брат і сестра, не щира приятелька їхньої родини, що ще навідались до нього, а люті вороги, що завзялися згубити його.

Стара Крапчиха тільки скоса поглядала на чоловіка і час від часу непомітно штовхала дочку ліктем. Їй і ніяково було та досадно, а зразом і сміх її брав. Вкінці не втерпіла.

„Василю, ти спиш? Що з тобою?" шепнула вона до нього.

Крапка знову трохи прочунявь, глипнув на всіх утомленими очима, насилу щось промимрав і знову гірко задумався. Простяг руку за цигаркою — та на столі вже не було ніодної. Він устав і пішов до своєї кімнати, щоби принести свіжий запас.

Вже вертаючись з цигаркою у світлицю, глипнув на плащ, що начеб дожидав його на постелі. Він подумав: „А що якби я таки пішов до дентиста? Він же ж дожидає мене... Ні, це не годиться. Аджже в мене є гості вдома". Та зараз таки він потішив себе: „Заки вони спостережуть, я вже буду вдома. Аджже він живе зараз у другій вулиці".

Подумав і зробив. Надяг плащ, глипнув кradькома в дзеркало та пихкаючи цигаркy, швидко й бадьоро вислизнувся з хати.

У світлиці панував веселий гамір. Густий дим цигарок стелився над столом і сивою, прозорою мрякою спадав на ситі обличчя гостей. Тільки їхні очі горіли ясним блиском з-під нього.

Крапчиха, як тільки до її вух долетів легкий скрип дверей, зараз догадалася, що воно значить. Та запанувавши над собою, вона стала живо балакати з гістьми. Крапчина сестра глянувши сумовито у вічі хазяйці шепнула до неї:

„Василь так подався і такий якийсь став невеселий — правда?"

Крапчиха тільки всміхнулася. Бо й що ж мала казати? Вона ж добре знала, чому воно так видалось їй зовиді.

Чайчиха з Теклею засіли на мякій канапі дружньо гуторили про Теклині подружні пляни.

„Як же там Ваші справи? Що з доктором Коритком?"

„Він уже знотрифікував, а тепер думає завести канцелярію в якому провінціяльному містечку. Статечний він та роботящий. дарма що трохи підтоптаний. Зате побував за границею і трохи світу побачив — розумна з нього людина. Мої товаришки мало не дуснуть з заздрощів — нема й тижня, щоб котра не обсудила його передо мною. Для однієї він лисий як колін, другa вже й загледіла в нього вставлені зуби, а третя присягається, що він покинув жінку в Берні, а тут живе на віру, та ще й придбав двоє дітей. І на воловій шкурі не списав би всього того, що про нього люди верзуть. А що буде на провінції?"

Чайчиха спочутливо гладила розжалоблену Теклю по голові й радила їй не брати

СПЕЦІЯЛІСТ ГОРСЕТІВ

ГЕРМАН ПІЗЕН

повідомляє, що на час реконструкції дому при вулиці Ягайлонській 4, переніс свій льокаль до
ПАСАЖУ МІКСЛЯША
і через той час поручає найновіші креації горсетів і станчків по значно знижених цінах.

до серця людських спілток. З великого жалю її блискучі очі померкли, та зараз же вони знову запалали завзяттям.

„Треба тільки міцно бажати чогось", сказала вона палко, „і вже те саме додасть нам сили перемогти всі супротивності. Треба замкнутись у собі й ні на кого не зважаючи, своє робити — як от хоч би Ваш батько. Мене справді дивує той його замах до праці. Як би так усі люди робили, то й світ інакше б виглядав... Та чи не працює він і тепер у своїй кімнаті? Мушу я заглянути до нього".

Це сказавши Чайчиха зірвалася на рівні ноги і заки ще Текля отямилася, вона вже була в сінях і минувши першу кімнату, застукала злегка до Крапчиних дверей. Та звідтіль ніхто не обзивався. Вона натиснула клямку і з жартівливим усміхом заглянула в кімнату. Та в кімнаті не було нікого. Зачудована і прикро вражена, вернулася в світлицю.

„Де це ваш чоловік подівся?" поспитала вона хазяйку.

Бідна Крапчиха замялася й не знала, де діти очі.

„Ото ми забалакалися" підхопив Крапчин брат, професор, мовчазний старий парубок, що досі ледве чи й словечко докинув до розмови. „И не спостереглися, що Василя так довго немає".

„Ей чи не хворий він часом, Меласю?" поспитала затривожена Крапчина сестра.

„Он якого пива наварив", подумала Крапчиха. Що ж тепер мені бідній казати?"

Хоч-не-хоч, вона засоромлена призналася, яку то штуку встругнув її чоловік у день своїх іменин. Розказавши цілу історію винуватими очима обвела гостей.

Брат і сестра ніяково всміхалися, самі не знали, на яку їм ступити. Чи сердитись, чи все в сміх обернути? Одна Чайчиха стояла, мов, скам'яніла. Очі в неї зайшли хмарою не то смутку, не то досади, її малі, дитячі губи ледве помітно скривилися, начеб хотіли сказати: „Ніхто мене не розуміє. Ніхто серцем не платить за серце. Всі мене тільки зневажати вміють".

Гості, мов змовившись, почали збиратися додому.

„Не гнівайтесь, гостеньки мої любі!", лепетала збентежена Крапчиха. „Не беріть цього до серця. Це ж відома річ — старі люди мають свої привички та чудацтва. Зажаліть бо ще хвилину, він ось-ось уже зявиться".

„Ні, ні, вже пізня пора, перша година, мене сестра вже відома", вимовлялася Чайчиха.

„Ми не гніваємося", відізвався й собі Крапчин брат, мов учень, що відповідає на запит учителя. „Нема й причини до образи. Та пора вже й нам додому — правда, сестро?"

„Еге ж. Та й не знати ще, коли Василь прибуде додому. Тільки ти не дуже лай його, Меласю", звернулась вона з лагідним усміхом до Крапчихи.

На цьому слові гості розпрощалися й пішли.

Крапчиха, насупивши брови й зціпивши зуби, ходила туди й сюди по кімнаті. Вона тільки ждала хвилини, коли зможе ввесь свій гнів вилити на чоловіка.

А він, мов прочувавчи своє горе, саме тепер протягом тих жалісно якось задзвонив до своїх дверей.

Відчинивши двері, Крапчиха зразу як оса сіснулася до нього і обкинула його градом колючок.

„Боже, Боже, завіщо Ти мене так скарав та дав мені такого мужа. Ні я не нажилася, ні добра не зазнала. Серед чотирьох стін зійшло моє життя. З-за горшків я світу не бачила. Ти з роду нікого не знав тільки себе одного й ті твої прокляті риби. З ними ти носишся раз-у-раз як циган із писаною торбою. Замкнешся у своїй кімнаті і цілий світ тебе не обходить. Скільки ж то порядних людей мені траплялося! А я дурна вибрала цього вченого непотріба та й з ним свій вік звікувала!"

Краще ще не була першина — він і тепер не дав себе з пантелику збити.

„Всьому винні ті твої кляті яйця. Я ж певне раніше був би вийшов із хати, як би ти не була спізнилася з ними. Чи раз же я Тобі казав: Все в свій час! Та з бабами нічого не вдієш. У них завжди свій розум".

Крапчиха тільки знизнула плечима. Бо й що мала казати?

МАРІЯ ДУНАЇВСЬКА.

При громадській роботі

З життя Централі

В січні, мимо свят, праця була оживлена, присвячена головно підготові видання „Українки" та курсу організаторок. Відкриття курсу відбулося 21 січня, в домівці Т-ва, відкривала голова п. Мілена Рудницька. На курс зголосилося 29 кандидаток: зі Здолбунова, Грималова, Тлустого, Чортківщини, Самбора, Стрия, Збаража, Калуша, Львова та підльвівських місцевостей. Майже всі курсантки мають вимагані кваліфікації та працювали вже активно на терені С. У. Назагал курс запосвідається успішно.

Вислано обіжник до Філій С. У. у справі видавництв, реферат господарський та реферат на анкету з нагоди появи „Українки".

16 січня голова п. Рудницька взяла участь у Загальних Зборах Філії в Самборі; 23 січня була на Загальних Зборах Філії в Глинянах п. Мирослава Головка - Луців. За останній місяць зареєстровано 14 нових Кружків, вислано 129 писем і стільки ж принято.

Подвійно дає, хто зараз дає.

Тому не зволікайте з присилкою передплати за „ЖІНКУ".

З життя волинського С. У.

Здаючи собі справу із ваги посилення праці на Волині під сучасну пору, провід Товариства Союзу Українок старається розбудити сумління всіх байдужих та спонукати їх до праці. Під таким знаком пройшли й Заг. Збори С. У. у Рівному, на яких були присутні численні делегати Філій і Читальень. Одначе праця все таки не пішла темпом, що відповідав би потребам часу. Брак можливостей поширити клітини організації по селах являється найголовнішою причиною малого розвитку С. У. на Волині.

Тому діяльність С. У. у Рівному обмежується здебільша до праці внутрішньої над самими членами. Кожної неділі відбуваються ширші сходини членів. На таких сходинах були виголошені і відчитані наступні реферати: „Історія і значіння жіночого руху", „Бібліотекарство у нас і у інших народів", реферат п. др. Присневської, присвячений річниці листопадових подій, реферат про Миколу Лисенка, „Враження і справоздання з поїздки на Заг. Зїзд С. У. у Львові". Далі в день 21. XI. 37. спомин про смерть 359 героїв. На програму святочних сходин, крім глибокозворушливого реферату п. Багриновської, що й огляд визвольних змагань українського народу виродовж цілої його історії. 28. XI. 37. відбулася академія в честь Ольги Кобилянської. В програмі реферат на тему: „Заслуги О. Кобилянської для українського народу", деклямації й спів у виконанні гуртка дорослих при С. У. В день Ювілею волинський С. У. вислав і свої найщиріші побажання достойній Ювілятці. Крім цих рефератів п. др. Р. Могильницький виголосив ряд викладів на теми: „Як зберегти здоровля".

Працю в напрямі якнайтіснішого зближення Централі й її клітин Гол. Управа С. У. у Рівному розпочала поїздкою до Філій С. У. в Кремінці й Почаєві в днях 11—14 грудня. Їхалося з думками повними гіркого непокою, що по Філіях, з браку Кружків по селах, з браку відповідної опіки з Централі і з причини всяких інших перешкод не знайдеться нічого потішаючого. Але заки ми ще дійшли до домівки С. У. у Кремінці, перечитали ми афіші про те, що С. У. у Кремінці уладжує дитячу виставу і зраділи, що жіноцтво Кремінця не спить. Реферати, кілька більших природніх академій, свят, імпрез — ось вияв діяльности наших Філій. З нагоди приїзду делегаток з Централі відбулись сходини членів. Приємна привітна домівка ще в більшій мірі настроювала до якнайщирішої вимінки думок між членами і делегатками. Витворилася атмосфера однієї великої родини, звязаної спільною метою знайти вихід із трудної ситуації та осягнути якнайкращий розвиток С. У. Організаційний реферат п. Багриновської викликав журу за дальший розвій товариства в небезпеці перед творенням інших жіночих організацій на терені діяльности Союзу Українок, а реферат Т. Горохович: „Ми й наші завдання" викликав живе зацікавлення справами, що торкалися участи жіноцтва у житті і розвитку Нації. Одне велике бажання, бажання зацікавити справами загальнонаціональними якнайбільшу кількість жіноцтва, ось вислід дискусій, розмов і наслідки рефератів. Як дійти до того? Всякими рідкими способами. Кремянецька Філія проектує відкрити лікарську порадню для жіноцтва.

З почуттям великого духового підйому, глибокої віри у творчу спроможність українки-волинячки відїхали делегатки разом з головою кремян. Філії п. Волосевич М. до Почаєва. Коли Кремянець зробив враження ідейности, живучости й активности, то Почаївська Філія, очарувала нас щирою безпосередністю, великою вірою. Кожна думка з реферату „Ми й наші завдання", промова п. Багриновської, привітання п. Волосевич, знаходили живий відгук у душах слухачок. Хочеться вірити, що та щира цікавість нашого жіноцтва до справ суспільних, щира прихильність його до тих, хто старається розбудити ту цікавість, не буде проминаючою, хвилевою, але що була вона і буде тим джерелом активности у праці, що дасть у майбутньому право сказати словами гимну С. У.: „Так, уже за нами темінь ночі, а перед нами світло дня."

Почаївська Філія існує 5 років. Довголітньою головою є п. Е. Трохімлюкова, в часі останньої поїздки іменували почесним своїм членом п. І. Багриновську, членів звичайних 67.

Звідомлення з місць

СОКАЛЬ. Філія С. У. в Сокалі працює взірцево. Мимо тяжких перепон, от хоч би здержання дозволу на усякі імпрези, Філія не вгавае в праці. В днях 10—22 листопада перевела освітньо-господарський курс для селянок. Було 39 учасниць, які мали спільне приміщення й харчування та слухали викладів передполуднем і пополудні. Викладали: п. Хрущева — кооперація, п. Хомиська — діловодство й організація Т-ва, п. Решетилова — самоосвітні гуртки, п. Кашубинська — народне мистецтво, п. Тимошківна — бібліотека, п. Книшівна — осадництв, др. Чайківський — музейництво, др. Решетило — гігієна, ред. Стефанишин — огляд преси й видавництв, п. Гнаток — годівля курей і кріликів, інж. Блащук — годівля тварин, п. Бунчанюківна — гігієна хати й подвіря, господарство хатнє, подвірне, огородництво, садівництво. Філія переводить господарські курси по Кружках. Відбувся вже 2-тижневий куховарський в Ястребичах, де тепер відбуваються зчерги курс крою і шиття; в Зубкові ведуть саме 3-тижневий куховарський курс.

БУЧАЧ. Філія С. У. в Бучачі уладила в листопаді 4-денний курс „Вишколу видільових". Учасницями курсу були членки Кружків С. У. з Нагірянки, Трибухівець, Цвітови, Зарівинець і Сороків. Наука відбувалася в передполуднєвих годинах, від 9—12 через 4 дні. Хоч курс був короткоречинцевий, всеж таки учасниці багато скористали. І вони, оці наші милі членки С. У., зуміли оцінити працю Філії, і в подяку самочинно зложили 9 зол., які порішено вислати для наших геройських інвалідів. Курс закінчився спільним прийняттям, що перейшло в особливо теплій та дружній атмосфері.

РОГАТИН. 50-літній Ювілей в честь Ольги Кобилянської відсвяткувала Філія С. У. у Рогатині концертом дня 5. грудня 1937. Хоч у тому часі було декілька інших імпрез, концерт в честь О. К. рогатинська публика виріжнила, виповнюючи салю гімназії по береги. Прийшла поклонитися Ювілятці.

По відспіванні гимну С. У. і рефераті, що його так добре та з чуттям виголосила п. Шалаутова, відспівав жін. хор під проводом проф. Кінасевича „Жіночі сльози" — Франко-др. Кудрик. Наша талановита декляматорка п. М. Щербанюківна відділкувала ІІ. частину поеми Осипа Дуди п. н. „Горіючий Корч" — присвята О. Кобилянській. Програму концерту збагатили дві музичні точки. Пані Дроздовська — фортепіян і п. Добрянська — скрипки, професори новозаснованої Музичної Школи у Рогатині. Артистичним виконанням тих точок приємно зворушили публіку. По точках музичних наступили ще дві точки хорові жін. хору: „Один у другого питаєм" — Шевченко-Січинський, і „Гуляли". У другу частину програми увійшла інсценізація п.н. „Присяга О. Кобилянській" — В. Буковинки, і живий образ. Відспіванням Національного гимну закінчено це небудення свято. — І. Ш.

ПЕРЕМИШЛЬ. Загальні Збори Філії С. У. в Перемишлі відбулися дня 7. грудня 1937. Цього дня Філія представила присутнім членкам, делегаткам Кружків і запрошеним представникам культ-освітніх товаристь білянс своєї цілорічної праці. Був це білянс поважний — він виказав, що Філія не дармувала, а повела свою працю пляново, майже на всіх ділянках, які охоплює наше Товариство. Доказом того, як Кружки, котрих Філія має вже 37, цікавляться працею Філії, є те, що 35 Кружків прислали свої делегатки. Ні поганий дощевий день, ні болото, ні віддаленя не здержали їх. З далеких Селиськ, пов. Березів, зо Сосниці, пов. Ярослав, з далекої Іскані, Стібна, Барича та інших далеких сіл прибули делегатки, щоб прислухатися, як веде працю їх Філія. Понад сотка відпоручниць Кружків виповнила велику салю Бесіди. Кожний Кружок прислав звіт зо своєї річної діяльности, який одна з делегаток відчитувала. Має це ту добру сторону, що жінки чули, як другі Кружки працюють, котрі краще, котрі гірше, і це спонукує їх до суперництва.

Ми поступові жінки

ідемо з бігом часу також у справах промислу і торговлі. Стверджуємо, що багато українських виробів, між ін. теж ПОРОШКИ ДО ПЕЧИВА „АРОЗА" є гідні найбільшого признання і попертя.

З гордістю переконуємося, що український промисл потрафить витворити такий сам добрий товар, як від літ розреклямована загранична фірма.

Ми свідомі нашого великого завдання на полі економічної розбудови нашого життя, і тому

КУПУЄМО ВСЕ ТІЛЬКИ СВІЙ ТОВАР У СВОЇЙ КРАМНИЦІ!

тва. — Зо звіту організаційної референтки довідалися присутні, що цього року не засновано багато нових Кружків, тримаючись якогляду, що не скількість, але якість має головне значіння. Кружки потребують постійної опіки, поради, помочі; мусить бути постійний звязок між Філією, а Кружками. Філія досягла цього через джкури, які були кожного вівтрка в її домівці і через поїздки, яких було 70 в останньому році. — Звіт господарської референтки виказав, що 12 куховарських курсів, які відбулися по Кружках, дали змогу великій кількості жінок молодших і старших навчитись зразкового варення. Був теж 6 тижневий курс господ. для вишкільц інструкторок, котрих тепер велике запотребування і великий брак. Викладами і рефератами заохочувано теж до закладання цвітників коло хати, до садження трускавок, порічок, агресту. — Звіти інших референток виказали теж велику і корисну працю в їх ділянках. Вже 13 літ веде Філія „3-літні Варстати кравецькі". Фреквенція на тих курсах постійно більшає, того року є 60 дівчат. Філія як може, так помагає здобути дівчатам фахове знання, бореться з ріжними труднощами, багато прикростей зносить, але не лишає цеї відповідальної праці. — Після звітів вибрано новий Виділ у такому складі: Е. ЗЯТИКОВА — голова, члени: Бачинська, Бобелякова, Гривнякова, Гузарівна, Гоцька, Кебузова, Навроцька, Околотова, Сенечкова. Контрольна Комісія: Савицька, Негребецька, Мандюкова.

Відспіванням національного гимну закінчено ці справді імпонуючі збори, які були доказом, що Перемиська Філія С. У. є одним з найкращих, зразкових повітових жіночих осередків. — О. Г.

ЛИСИНИЧІ, Філія Винники. Загальні Збори Кружка С. У. в Лисиничах відбулися 5. грудня 1937. Головою в новому Виділі є п. ОЛЯНОВИЧ ОЛЬГА.

КОСТЯТИН, ФІЛІЯ БЕЛЗ. Основуючі Загальні Збори Кружка С. У. в Костятині відбулися 21. листопада 1937. Збори відкрила п. Люба Милик і покликала на предсіднищо п. Мизокову, голову Філії. Після основного реферату п. Мизокової про організацію жіноцтва та після пояснення статуту Збори вибрали Виділ, до якого ввійшла п. ЛЮБА МИЛИК як голова. Радіємо ростом організації у Белзькій окрузі та вітаємо новий Кружок у Костятині якнайсердечніше.

ДОВЖНІВ, ФІЛІЯ БЕЛЗ. Загальні Збори Кружка С. У. в Довжневі відбулися 4-го грудня 1937. Кружок обєднує велику кількість членів, для яких відбуває сходини щонеділі й свята. На програму сходин припадає звичайно голосне читання жіночих часописів. Кружок уладив декілька товариських імпрез, День Матері й вечір у честь Ольги Кобилянської. Членки подбали за прикрасу домівки Кружка й вишили два рушники й занавіси. Кружок задумує в найближчому часі уладити куховарський курс і доповнити свою бібліотеку. Головою вибрано п. СОФІЮ МЕДИЦЬКУ.

УКРАЇНКА ПЕРЕ ТІЛЬКИ
ЯДРОВИМ МИЛОМ
„ЦЕНТРОСОЮЗ"

САМО ПЕРЕ ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ
ОКСАНА
ФАМОЗА ЛЬВІВ Потоцького 58.

КОСМЕТИЧНИЙ КАБІНЕТ
„Distinction"
Львів, Коперника 42а тел. 227-18.
„Distinction" уділяє всяких косметичних порад, працює новочасними методами препаратами Дая П. учительок і урядничок знижка. — Веде концес. курси косметичні під проводом Д-ра ДУРДЕЛЛИ та інж. хемії. — Поради також листовно.

ЛЮКСУСОВИЙ КРЕМ ДО КОЛЬОРОВОГО ВЗУТТЯ

ЕЛЄҐАНТ

Добірні модельові фіранки, капи, накривала, брокати, ковдри, ручні коронки, церковні і до білля, по цінах фабричних, тільки у вирібні
Фрайліх
ЛЬВІВ, вул. Сикстуськ 21.

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА КУПУЄ ДЛЯ СЕБЕ, ДЛЯ ЧОЛОВІКА І ДЛЯ ДІТЕЙ ТІЛЬКИ В УКРАЇНСЬКІЙ ҐАЛЯНТЕРІЙНІЙ КООПЕРАТИВІ:
„БАЗАР"
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА 3
ЯКА ПРОДАЄ:
білизну шовкову і вовняну, панчохи, скарпитки, рукавички, шалики, краватки, хустинки і інше в найкращих якостях по найдешевших цінах.

Жінко!
Наші вироби
цикорія і солодова кава „Луна"
підмінка кави „Пражінь"
дають знамениті напитки
Уживайте їх, а побачите усміхнене личко свойого дитяти.
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ"
Львів 24, Жовківська 188.

на постіль ПОЛОТНО на біля
С. М. ҐАВЗНЕР
ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА Ч. 15.
поручає спеціяльні шлюбні виправи, столові гарнітури, найліпших краєвих і заграничних виробів по приступних цінах. Обслуга в українській мові.

СМАКУНИ КУРЯТЬ ТІЛЬКИ
ПАПЕРЦІ І ТУТКИ
(ПОВНОВАТКИ)
„КАЛИНА"

Кожна свідома жінка купує цукорки, чоколяди, солодке печиво, тільки з одинокої української фабрики солодощів
ЛЬВІВ ЛАСНІ КРАМНИЦІ
Руська 20.
Городецька 93.
Личаківська 19.
Сапіги 21.
ФОРТУНА НОВА
Дайте працю і заробіток українському робітникові в місті.

Начальна Редакторка: МІЛЄНА РУДНИЦЬКА. — Відповідальна Редакторка: ОЛЕНА ФЕДАК-ШЕПАРОВИЧ. — Видає: ЦЕНТРАЛЬНЕ УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЧЕ Т-ВО „СОЮЗ УКРАЇНОК" У ЛЬВОВІ.
З друкарні „ГРАФІЇ", Львів, вул. Тиха 5. Телєфон 2-83.